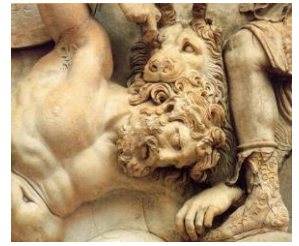


ΕΛΛΗΝΙΣΤΙΚΗ ΕΠΟΧΗ - ΠΗΓΕΣ



Ερώτημα 1°

Με βάση τις πηγές να αναφέρετε τους φορείς εξουσίας και να σχολιάσετε τον τρόπο άσκησης της κρατικής εξουσίας στα ελληνιστικά χρόνια.

ΠΗΓΗ 1 «Ο Ευμένης (βασιλιάς των Σελευκιδών), παρέδωσε τις απομακρυσμένες πόλεις στη διακυβέρνηση των φίλων του, τους έκανε φρούραρχους και τους διόρισε δικαστές και αξιωματούχους κατά την κρίση του». *Πλουτάρχου Ευμένης, III*

ΠΗΓΗ 2 «Το καθεστώς των Λαγιδών (στην Αίγυπτο) ήταν εντελώς προσωπικό. Στο συγκεντρωτικό αυτό κράτος με τους πολλούς υπαλλήλους κρατούσε όλα τα νήματα της εξουσίας ο βασιλεύς: βρισκόταν στην κορυφή της πυραμίδος σε όλους τους τομείς, στη δικαιοσύνη, στην οικονομία, στο στρατό, στη θρησκευτική λατρεία και γενικά σε όλη τη διοίκηση του κράτους και ρύθμιζε τα πάντα κατά τη θέλησή του με τις κυβερνητικές αποφάσεις του (τα προστάγματα ή διαγράμματα).

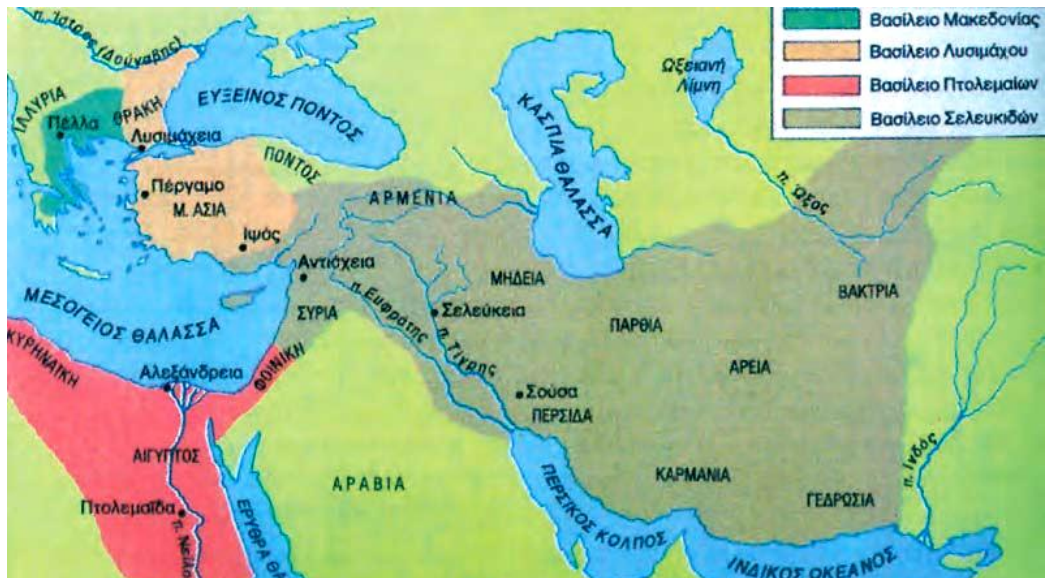
U. Wilcken, Αρχαία Ελληνική Ιστορία, σ. 357

ΠΗΓΗ 3 «Και το καλό του κράτους βρίσκεται στο καλό του βασιλιά, της αδελφής του, της βασίλισσας, των φίλων και του στρατού».

Ερώτημα 2°

Ποια η στάση του πολίτη την ελληνιστική εποχή σε σχέση με τα δημόσια πράγματα; Συγκρίνετε με τη θέση του πολίτη την κλασσική εποχή.

ΠΗΓΗ 1 Τα άτομα ένιωσαν ανίσχυρα



μπροστά στα κοσμοϊστορικά γεγονότα που διαδραματίστηκαν γύρω τους από τη διάβαση του Μ. Αλεξάνδρου στην Ασία ως την τελευταία φάση της τιτανομαχίας για τη διαδοχή του και στη συνέχεια μπροστά στη θέληση των μοναρχών που σαν επίγειοι θεοί ρύθμιζαν τις τύχες των ανθρώπων. Αυτή η συνείδηση της απόλυτης αδυναμίας του κοινού ανθρώπου οδήγησε στην παραίτηση και στη μοιρολατρία. Οι Στωικοί και οι Επικούρειοι υιοθέτησαν αυτές τις τάσεις, τις αιτιολόγησαν φιλοσοφικά και τις ενέταξαν στην ηθική τους. Οι Στωικοί σύστησαν την αποχή από την πολιτική δραστηριότητα με το αιτιολογικό ότι θα μπορούσε να μην εναρμονίζεται με τη θεία βούληση και επομένως να επιβραδύνει την πραγμάτωση των υπερκόσμιων σχεδίων. Θεωρούσαν λοιπόν τους ισχυρούς ως όργανα της θείας Πρόνοιας και δίδασκαν ότι τα συμβαίνοντα είναι μοιραία και σύστησαν να αντιμετωπίζονται με απάθεια. Και οι Επικούρειοι πέρα από την αταραξία συνιστούσαν αποχή από την πολιτική ζωή, εκτός των περιπτώσεων που επιβαλλόταν από λόγους ατομικής ασφάλειας.

Ιστορία του Ελληνικού Έθνους, τ. Δ', σ. 485.

ΠΗΓΗ 2 «Οι ίδιοι, έμεϊς, φροντίζομε καὶ τὶς ἰδιωτικὰς μας ὑποθέσεις καὶ τὰ δημόσια πράγματα καὶ ἐνῶ ὁ καθένας μας φροντίζει τὶς δουλειές του, τοῦτο δὲν μᾶς ἐμποδίζει νὰ κατέχωμε καὶ τὰ πολιτικά. Μόνο ἐμεῖς θεωροῦμε πῶς εἶναι ὄχι μόνον ἀδιάφορος, ἀλλὰ καὶ ἄχρηστος ἐκεῖνος πού δὲν ἐνδιαφέρεται στὰ πολιτικά».

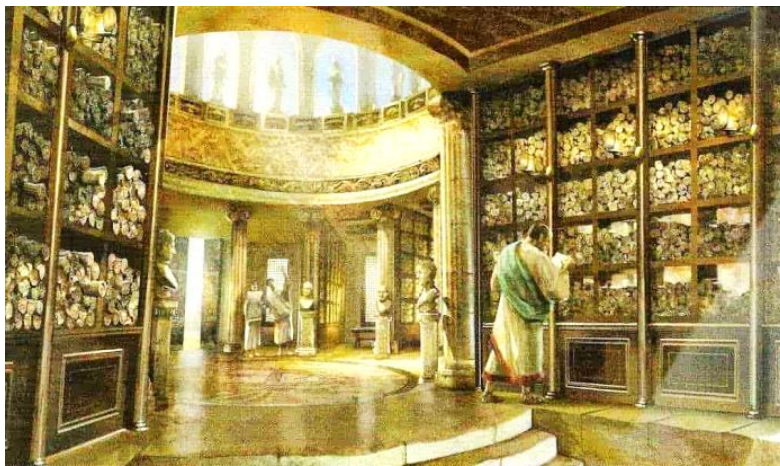
Θουκυδίδου, «Περικλέους Επιτάφιος»

Ερώτημα 3°

Με βάση την ακόλουθη πηγή α) να περιγράψετε το ιδιότυπο γαιοκτητικό καθεστώς στο κράτος της Αιγύπτου και β) να ερμηνεύσετε τις ανάγκες που επέβαλαν τη διατήρησή του.

Η βασιλική ιδιοκτησία της γης ήταν από παλιά ιερή παράδοση στην Αίγυπτο. Ο Φαραώ, ως βασιλιάς θεός, είχε πλήρη δικαιώματα στο έδαφος και σε όλα τα προϊόντα. Ο ιθαγενής φελάχος δεν ήταν δούλος, αλλά δεν μπορούσε να εγκαταλείψει την θέση του χωρίς την άδεια της κυβερνήσεως και ήταν υποχρεωμένος να παραδίδει μέρος της συγκομιδής του στο κράτος. Οι Πτολεμαίοι δέχτηκαν αυτό το σύστημα και το επέκτειναν, αφού οικειοποιήθηκαν τις μεγάλες εκτάσεις που ανήκουν στους ευγενείς Αιγυπτίους και στους ιερείς. Μια μεγάλη γραφειοκρατία κυβερνητικών εποπτών υποστηριζόμενη από ένοπλη φρουρά διεύθυνε ολόκληρη την Αίγυπτο σαν ένα απέραντο κρατικό κτήμα. Αναμφίβολα το σύστημα αυτό εφαρμόστηκε γιατί οι συνθήκες καλλιέργειας στην Αίγυπτο απαιτούσαν περισσότερη συνεργασία και ενότητα δράσης απ' όση θα μπορούσε να αναπτυχθεί με το σύστημα ατομικής ιδιοκτησίας.

Will Durant, Παγκόσμιος Ιστορία του Πολιτισμού, τ. Β', σσ. 601-602.



Ερώτημα 4°

Λαμβάνοντας υπόψη τα παραθέματα να επισημάνετε τις ομοιότητες του τραπεζικού συστήματος κατά την ελληνιστική και σύγχρονη εποχή.

ΠΗΓΗ 1 Μία από σημαντικότερες δραστηριότητες των τραπεζών, που τότε γνώρισαν απίστευτη ανάπτυξη, ήταν η συναλλαγή. Δάνειζαν με ένα επιτόκιο που ανερχόταν γενικά στο 10% (στη Ρόδο ή στη Δήλο, για παράδειγμα, που ήταν οι κυριότεροι τόποι στους οποίους λειτουργούσαν τράπεζες), ενώ στην Αίγυπτο έφτανε το 24%. Οι πελάτες είχαν τους λογαριασμούς τους στις τράπεζες και οι συναλλαγματικές και οι επιταγές αποτελούσαν τρέχουσα πρακτική. Παράλληλα με τις ιδιωτικές τράπεζες, οι οποίες συχνά ανήκαν σε εκπατρισμένους Αθηναίους, υπήρχαν και τράπεζες που ανήκαν σε πόλεις.

P. Leveque, L'aventure greque, σ. 575,576

ΠΗΓΗ 2 Οι τραπεζίτες απέκτησαν τεράστια οικονομική δύναμη. Ένας μάλιστα πρωτοποριακός τραπεζίτης από τη Ρόδο (ο Αντιμένης) ανέλαβε να καλύπτει τους ιδιοκτήτες δούλων για κάθε απόδραση με ασφάλιστρα 8% επί της αξίας του δούλου, εγκαινιάζοντας έτσι το θεσμό της ασφάλισης. Τα μεγάλα κέρδη ώθησαν μερικές πόλεις (Δήλο, Βυζάντιο κ.ά.) στη δημιουργία κρατικών τραπεζών.

Κοινωνική και πολιτική οργάνωση στην αρχαία Ελλάδα ΟΕΔΒ

